

Centar za ženske studije

IZVJEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

*Zastupljenost ženskih/rodnih tema
u kurikulumima predmeta odabranih visokoobrazovnih
institucija*

Istraživanje provedeno u sklopu projekta

Znanjem do društvene dobrobiti – obrazovanje mladih o rodnoj ravnopravnosti

Zagreb, lipanj 2016.

Sadržaj

1. Uvod, predmet i cilj istraživanja	3
2. Metodologija i tijek istraživanja	3
3. Rezultati istraživanja.....	5
4. Prilozi	18
4.1. Instrumenti korišteni u prikupljanju podataka	18
4.2. Izvori podataka.....	20
4.3. Zastupljenost kolegija sa ženskim/rodnim sadržajima u ukupnom broju analiziranih kolegija .	23
4.4. Popis cjelovitih kolegija sa ženskim/rodnim sadržajima	25
4.5. Primjer nastavnih jedinica sa ženskim/rodnim sadržajima (izbor).....	26

1. Uvod, predmet i cilj istraživanja

U sklopu projekta Centra za ženske studije *Znanjem do društvene dobrobiti – obrazovanje mladih o rodnoj ravnopravnosti*, a koji financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, provedeno je mapiranje zastupljenosti ženskih i/ili rodni tema u kurikulumima sveučilišnih predmeta na odabranim institucijama visokog obrazovanja Sveučilišt u Zagrebu. S obzirom da se radi o najvećem sveučilištu u Hrvatskoj i po broju studijskih programa i po broju studenata/ica, odabirom ove visokoškolske institucije dobiva se stanovit presjek i vrijedan indikator postojanja ženskih/rodni tema na hrvatskom sveučilišnom obzoru. Naravno, cjelovita bi se slika dobila analizom svih studijskih programa, poglavito detaljnijim uvidom u osnivanje Centra za ženske studije na Filozofskom fakultetu u Rijeci, čime je trajno izmijenjena sveučilišna ponuda u Hrvatskoj. No, kako se radi o jedinom, a kako se čini i usamljenom primjeru, analiza najvećeg hrvatskog sveučilišta i dalje daje najobuhvatniji uvid u položaj i zastupljenost ženskih/rodni tema u visokoškolskim sadržajima.

Dakle, **predmet** provedenog istraživanja su ženski/rodni sadržaji na visokoškolskim institucijama Sveučilišta u Zagrebu. Nešto suženije, **cilj istraživanja** je utvrditi zastupljenost i vrstu sadržaja vezanih za ženske/rodne teme u kurikulumima na visokoškolskim institucijama nekih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Iz cilja su izvedena dva **istraživačka pitanja**:

1. Utvrditi zastupljenost ženskih/rodni tema na razini studijskih programa, na razini kolegija i na razini nastavnih jedinica,
2. Utvrditi vrstu sadržaja ženskih/rodni tema na razini studijskih programa, na razini kolegija i na razini nastavnih jedinica.

2. Metodologija i tijek istraživanja

Za potrebe provedbe istraživanja i odgovaranja na postavljena istraživačka pitanja, kao istraživačka metoda korištena je analiza sadržaja kojom se na temelju dostupnog i empirijski istraženog sadržaja zaključuje o značajkama sadržaja koji nije manifestan. Naime, ova metoda je odabrana jer omogućava sustavno praćenje, utvrđivanje i dokazivanje formalnih i sadržajnih elemenata predmeta koji se istražuje. U načelu se radi o kvantitativnoj metodi, makar se koristi i kvalitativna. Za potrebe ovog istraživanja, analiza sadržaja je prilagođena tako da je dio prikupljanja podataka isključivo kvantitativne naravi, dok je dio kvalitativne. Naime, nakon uzorkovanja, u ovoj se metodi određuje jedinica analize, nakon čega se

određuje sadržaj kategorija koji se kodira, odnosno utvrđuju se varijable za statističku obradu. Prilikom definiranja varijabli može se posegnuti za binarnim određivanjem (npr. pojavilo se / nije se pojavilo), za određivanjem učestalosti pojavljivanja kategorije, zatim za određivanjem količine prostora dodijeljenog utvrđenoj kategoriji i konačno za određivanjem intenziteta zastupljenosti kategorije. U provedbi ovog istraživanja, kvantitativno utvrđivanje obavljeno je na prvoj i drugoj razini analize (zastupljeno / nije zastupljeno; za objašnjenje vidi niže), dok je na trećoj razini korišten kvalitativni pristup jer su istraživači/ce koristili/e svoje interpretativne vještine u prepoznavanju ženskih/rodnih tema unutar raznovrsne terminologije koja se koristi u različitim kolegijima. Stoga i obrada podataka slijedi istu istraživačku logiku.

Istraživanjem su zahvaćene tri razine pojavljivanja ženskih/rodnih sadržaja (detaljan prikaz instrumenata nalazi se u Prilogu 1. ovog izvještaja) za akademsku godinu 2015./2016. Prva razina prikupljanja podataka obuhvaća postojanje programa i studijskih usmjerenja (ili dijela usmjerenja) o ženskim/rodnim temama, na preddiplomskoj, diplomskoj i doktorskoj razini, kao i moguće dodatne programe (izvanredni studij, ljetne škole, zimske škole, radionice, edukacijski programi). Ovdje je bilo potrebno kvantitativno zabilježiti postoje li takvi programi. Na drugoj razini prikupljanja podataka utvrđivala se prisutnost cjelovitih kolegija (nastavnih predmeta) sa ženskom/rodnom tematikom koji to ističu u samom naslovu. Uz bilježenje zastupljenosti, utvrđivao se naziv studijskog programa, razina studija, godina studija, akademska godina, točan naziv kolegija te vrsta kolegija. Na trećoj su razini analizirane nastavne jedinice ili dijelovi sadržaja nastavne jedinice koji se bave žensko/rodnim temama, s tim da su uvršteni i kolegiji u kojima su na popisu literature bibliografske jedinice s temama od interesa za ovo istraživanje. Za sve kolegije valjalo je iščitati izvedbene programe i utvrditi koje i kakve su nastavne jedinice na istraživanu temu, odnosno bilo je potrebno utvrditi naziv studijskog programa, razinu studija, godinu studija, naziv kolegija, vrstu kolegija, naslov nastavne jedinice. Završni podatak se dobivao interpretacijom istraživača/čica, odnosno primjenom kvalitativnih kriterija o zastupljenosti ženskih/rodnih tema unutar različitih vrsta kolegija i nastavnih sadržaja.

Istraživanje je osmislila, izradila metodologiju te obradila podatke doc. dr. sc. Valerija Barada (Odjel za sociologiju, Sveučilište u Zadru). Prikupljanje podataka je obavljeno u periodu od 25. travnja do 30. svibnja 2016. godine. Koordinatorica istraživanja bila je Andreja Gregorina, dok je terenski dio istraživanja vodio Ivan Tranfić, a prikupljanje podataka su obavili sljedeći studenti/ce Centra za ženske studije: Ana Zbiljski, Anita Prša, Lea Horvat, Leopold Rupnik, Mateja Pribanić, Neda Novosel, Roberta Nikšić i Zorana Unković.

Do podataka se dolazilo preko javno dostupnih mrežnih stranica ili, prema potrebi, izravnim upitima elektroničkom poštom usmjerenima tajništva sveučilišnih sastavnica i/ili nastavnom osoblju. Analizirane su mrežne stranice i izvedbeni programi (detaljniji prikaz izvora podataka nalazi se u Prilogu 2. izvještaja). Istraživanje je provedeno na sljedećim visokoškolskim institucijama:

- Akademija likovnih umjetnosti (ALU)
- Fakultet političkih znanosti (FPZG)
- Tekstilno-tehnološki fakultet (TTF)
- Filozofski fakultet (FFZG)
 - a. Odsjek za germanistiku
 - b. Odsjek za povijest umjetnosti
 - c. Odsjek za romanistiku
 - d. Odsjek za povijest
 - e. Odsjek za kroatistiku
 - f. Odsjek za sociologiju
 - g. Odsjek za komparativnu književnost
 - h. Odsjek za filozofiju
 - i. Odsjek za anglistiku
 - j. Odsjek za psihologiju
 - k. Odsjek za pedagogiju

3. Rezultati istraživanja

Istraživanje zastupljenosti ženskih/rodnih tema u kurikulumima sveučilišnih programa na odabranim institucijama visokog obrazovanja na Sveučilištu u Zagrebu provedeno je na tri razine, što prati prikaz rezultata istraživanja. Tako se prva razina podataka koju je trebalo utvrditi odnosila na postojanje studijskih programa ili dijela programa na svim razinama studija. Iako je kolokvijalno poznato da takvih programa nema, zbog potrebe empirijske potvrde takvog nalaza, pregledani su programi istraživanih institucija čime je potvrđeno da programi, moduli, usmjerenja ili dijelovi programa koji bi se bavili ženskim/rodnim temama ne postoje. Jedini sadržaj koji se na nešto sustavniji način bavi tim temama jest upravo modul Centra za ženske studije koji se nudi na Akademiji likovnih umjetnosti. Riječ je o jednosemestralnom modulu „Kreativni kritički laboratorij – feminističke teorije i prakse“ koji se kao izvannastavna aktivnost nudi i preddiplomskim i diplomskim studentima/cama u ljetnom semestru ak. god. 2015./2016., a nosi 2 ECTS-a. Na ALU se na razini kolegija više ne nudi ni jedan sadržaj ženske/rodne tematike. Ovdje se odmah može dodati da se ni na Fakultetu političkih znanosti, kao ni na Tekstilno-tehnološkom fakultetu ne nudi ni jedan cjelovit kolegij ove tematike.

Analizom je utvrđeno da se Filozofski fakultet ne može promatrati kao jedinstvena institucija, jer je zastupljenost ženskih/rodnih kolegija po različitim odsjecima raznolika. Tako se ni jedan cjeloviti kolegij ne zatiče na odsjecima za germanistiku, kroatistiku, anglistiku te povijest umjetnosti. Na odsjecima za romanistiku, povijest, sociologiju, komparativnu književnost, filozofiju, psihologiju i pedagogiju u ak. god. 2015./2016. zastupljeni su kolegiji sa

ženskom/rodnom tematikom i to isključivo kao izborni kolegiji¹ na sve tri razine studija (preddiplomska, diplomatska, doktorska). Na četiri se odsjeka nudi po jedan kolegij, na sljedeća se dva nude po dva, dok se na Odsjeku za sociologiju nude tri kolegija, što ukupno čini 11 kolegija sa ženskim/rodnim temama u cjelokupnoj ponudi predmeta na FFZG-u.

Na Odsjeku za romanistiku nude se dva izborna kolegija u 5. i 6. semestru preddiplomskog studija, dok se na Odsjeku za povijest nudi jedan izborni kolegij u ljetnom semestru diplomatske razine. Odsjek za sociologiju nudi tri kolegija na sve tri razine studija: u zimskim se semestrima preddiplomskog studija nudi jedan kolegij², kao i u zimskim semestrima na diplomatskoj razini³. Na doktorskom se studiju, pak, jedan kolegij nudi u ljetnom semestru. Na komparativnoj se književnosti na preddiplomskoj razini nudi jedan izborni kolegij u svim ljetnim semestrima kako za jednopredmetne, tako i za dvopredmetne studente/ice. Na diplomatskoj se razini može pronaći jedan izborni kolegij u zimskim semestrima⁴. Na Odsjeku za filozofiju se nudi jedan (isti) izborni kolegij u svim ljetnim semestrima preddiplomskog studija⁵. Pri Poslijediplomskom specijalističkom studiju kliničke psihologije nudi se jedan kolegij, dok se na Odsjeku za pedagogiju u 6. semestru preddiplomskog studija može pronaći kolegij koji se nudi i jednopredmetnim i dvopredmetnim studentima/cama.

Analizom zastupljenosti cjelovitih kolegija (nastavnih predmeta) sa ženskom/rodnom tematikom koji to navode u samom naslovu utvrđeno je da od 4 visokoškolske institucije, odnosno 14 organizacijskih jedinica⁶ na njih 7 nema takvih sadržaja. Na preostalih 7 koje su sve redom odsjeci FFZG-a može se pronaći (samo) 11 kolegija s izričitim ženskim/rodnim sadržajem (popis kolegija nalazi se u Prilogu 4.4.). Može se zaključiti da se istraživani sadržaji pojavljuju na svim studijskim razinama, što svjedoči o svojevrstnoj nužnosti i mogućnosti uključivanja takve tematike u raznolike studijske materije.

¹ Neki od studijskih programa imaju samo izborne kolegije, kao što su to doktorski studij sociologije ili specijalistički doktorski studij na Odsjeku za psihologiju.

² Isti kolegij koji se ponavlja, odnosno nudi svim studijskim godinama te razine studija.

³ Isti kolegij koji se ponavlja, odnosno nudi svim studijskim godinama te razine studija.

⁴ Na obje razine studija nudi se po jedan kolegij koji se ponavlja, odnosno nudi svim studijskim godinama te razine studija.

⁵ Isti kolegij koji se ponavlja, odnosno nudi svim studijskim godinama te razine studija.

⁶ Analizirana su četiri fakulteta: ALU, FPZG, TTF i FFZG, na kojima je obuhvaćeno 11 ustrojbenih jedinica, odnosno odsjeka.

Pregledno se (ne)zastupljenost kolegija po istraživanim visokoškolskim institucijama može prikazati na sljedeći način:

INSTITUCIJA	ZASTUPLJENOST KOLEGIJA SA ŽENSKIM/RODNI TEMAMA
Akademija likovnih umjetnosti	Nema (nudi se jedan izvannastavni modul u suradnji s Centrom za ženske studije)
Fakultet političkih znanosti	Nema
Tekstilno-tehnološki fakultet	Nema
Odsjek za germanistiku, FFZG	Nema
Odsjek za povijest umjetnosti, FFZG	Nema
Odsjek za romanistiku, FFZG	2 izborna kolegija na preddiplomskoj razini studija
Odsjek za povijest, FFZG	1 izborni kolegij na diplomskoj razini studija
Odsjek za kroatistiku, FFZG	Nema
Odsjek za sociologiju, FFZG	3 izborna kolegija, po jedan na preddiplomskoj, diplomskoj i doktorskoj razini studija
Odsjek za komparativnu književnost, FFZG	2 izborna kolegija na preddiplomskoj razini studija, za jednopredmetne i dvopredmetne studije
Odsjek za filozofiju, FFZG	1 izborni kolegij na preddiplomskoj razini studija
Odsjek za anglistiku, FFZG	Nema
Odsjek za psihologiju, FFZG	1 izborni kolegij na specijalističkom doktorskom studiju
Odsjek za pedagogiju, FFZG	1 izborni kolegij na preddiplomskoj razini studija, za jednopredmetne i dvopredmetne studije

Analiza zastupljenosti kolegija sa ženskim/rodnim temama upotpunjena je sljedećom, trećom razinom istraživanja koja je obuhvatila prikupljanje podataka o nastavnim jedinicama ili dijelovima nastavnih jedinica unutar kolegija koji nisu u cijelosti posvećeni ženskim/rodnim

temama. Ovom se razinom željelo utvrditi pojavljuju li se istraživane teme unutar nastavnih sadržaja, kao sastavni dio različitih izvedbenih programa. Utvrđeno je da se na svim istraživanim visokoškolskim institucijama i ustrojbenim jedinicama mogu pronaći sadržaji predmetni za ovo istraživanje. Za razliku od cjelovitih kolegija koji se mogu pronaći samo na nekim odsjecima FFZG-a, nastavne jedinice koje su dijelovi različitih kolegija pronalaze se na svim istraživanim odsjecima na tom fakultetu, kao i na ALU, FPZG-u i TTF-u. Ukupno se ženske/rodne teme pojavljuju u 129 kolegija, s tim da su na ALU zastupljene u 3, a na FPZG-u i na TTF-u u po 7 kolegija. Preostalih 112 kolegija u nastavnoj su ponudi FFZG-a. Najviše takvih kolegija može se pronaći na Odsjeku za povijest, Odsjeku za kroatistiku i Odsjeku za anglistiku koji svi nude po 18 kolegija sa ženskim/rodnim temama. Na psihologiji se zatiče takvih 14 kolegija, na komparativnoj književnosti 13, na sociologiji 12, na pedagogiji 7, dok je na romanistici 6 takvih kolegija, na germanistici 3, na filozofiji 2, a na povijesti umjetnosti 1.

Kolegiji koji sadrže žensko/rodne nastavne jedinice mogu se pronaći na sve tri razine studija, premda su nešto zastupljeniji među izbornim kolegijima, ali ima i obveznih (temeljnih) kolegija koji obrađuju teme od interesa za ovo istraživanje. Ženske/rodne teme, od ukupno 129 kolegija, nude se u 39 obveznih (temeljnih) i 90 izbornih kolegija (primjeri nastavnih jedinica po kolegijima nalaze se u Prilogu 4.5.). Izraženo u postocima, od ukupnog broja u 30,2 % slučajeva radi se o obveznim (temeljnim kolegijima), a u 69,8 % slučajeva o izbornim. Zastupljenost ovih sadržaja na različitim razinama studija nešto je ravnomjernije raspoređena na preddiplomskoj i diplomskoj razini. Naime, od ukupnog broja kolegija, 65 se kolegija nudi na preddiplomskoj razini, što čini 50,4 % ponude, 57 kolegija na diplomskoj razini (44,2 %), te 7 kolegija na doktorskoj razini (5,4 %).

Valja dodatno primijetiti da se nastavne jedinice koje obrađuju ženske/rodne teme pojavljuju na institucijama koje nemaju takvih cjelovitih kolegija. Točnije, na ALU nema cjelovitih kolegija, ali su ove nastavne jedinice zastupljene u 3 kolegija. Na FPZG-u također nema cjelovitih kolegija, ali su nastavne jedinice zastupljene u 7 predmeta. Kako je već utvrđeno, ni na TTF-u nema cjelovitih kolegija, ali se nastavne jedinice pojavljuju u 7 predmeta. Kroatistika i anglistika su dva odsjeka FFZG-a na kojima nema cjelovitih kolegija, ali su zato nastavne jedinice ženske/rodne tematike zastupljene u po 18 predmeta. Germanistika i povijest umjetnosti su konzistentnije u nezastupljenosti ovih sadržaja, pa uz izostanak cjelovitih kolegija, nude tri odnosno jedan kolegij s istraživanim sadržajem.

Pregledno se zastupljenost nastavnih jedinica ženskih/rodnih tema na istraživanim visokoškolskim institucijama, prema razini studija i vrsti kolegija, može prikazati ovako:

INSTITUCIJA	ZASTUPLJENOST NASTAVNIH JEDINICA SA ŽENSKIM/RODNIM TEMAMA, (frekvencija)	RAZINA STUDIJA, (frekvencija)	VRSTA KOLEGIJA (OBVEZNI/TEMELJNI, IZBORNI), (frekvencija)
Akademija likovnih umjetnosti	3	Preddiplomska (1) Diplomska (1) Jedan se kolegij nudi na obje razine	Obvezni (2) Izborni (1)
Fakultet političkih znanosti	7	Preddiplomska (2) Diplomska (4) Doktorska (1)	Obvezni (2) Izborni (5)
Tekstilno-tehnološki fakultet	7	Preddiplomska (6) Diplomska (1)	Obvezni (7)
Odsjek za germanistiku, FFZG	3	Preddiplomska (2) Diplomska (1)	Izborni (3)
Odsjek za povijest umjetnosti, FFZG	1	Preddiplomska (1)	Obvezni (1)
Odsjek za romanistiku, FFZG	6	Preddiplomska (2) Diplomska (1) Tri se kolegija nude na obje razine	Obvezni (2) Izborni (4)
Odsjek za povijest, FFZG	18	Preddiplomska (9) Diplomska (9)	Obvezni (9) Izborni (9)
Odsjek za kroatistiku, FFZG	18	Preddiplomska (7) Diplomska (11)	Obvezni (5) Izborni (13)

Odsjek za sociologiju, FFZG	12	Preddiplomska (7) Diplomska (5)	Obvezni (1) Izborni (11)
Odsjek za komparativnu književnost, FFZG	13	Preddiplomska (8) Diplomska (3) Doktorska (2)	Izborni (13)
Odsjek za filozofiju, FFZG	2	Preddiplomska (2)	Izborni (2)
Odsjek za anglistiku, FFZG	18	Preddiplomska (10) Diplomska (8)	Obvezni (3) Izborni (15)
Odsjek za psihologiju, FFZG	14	Preddiplomska (4) Diplomska (6) Doktorska (4)	Obvezni (5) Izborni (9)
Odsjek za pedagogiju, FFZG	7	Preddiplomska (4) Diplomska (3)	Obvezni (2) Izborni (5)
UKUPNO	129	Preddiplomska: 65 (50,4 %) Diplomska: 57 (44,2 %) Doktorska: 7 (5,4 %)	Obveznih: 39 (30,2 %) Izbornih: 90 (69,8 %)

Dodatni element u analizi zastupljenosti ženskih/rodnih tema na visokoškolskim institucijama pruža uvid u rodnu distribuciju izvođača i izvoditeljica kolegija. Ovaj podatak upućuje na svojevrsnu naklonjenost i zainteresiranost nastavnika/ca za ove sadržaje. Također je zanimljivo primijetiti u kojem su znanstveno-nastavnom statusu osobe koje se bave istraživanim temama. Prvi letimični pogled govori da se uglavnom radi o ženama u početnim znanstveno-nastavnim statusima, pa se može očekivati daljnja zastupljenost ovih tema kako nastavnice budu napredovale u karijeri.

Na razini analize koja se bavi zastupljenošću cjelovitih kolegija, utvrđeno je da se na FFZG-u može pronaći njih 11. Izvođačice tih kolegija su sve redom žene. Neke od nastavnica vode

više kolegija, a na jednom kolegiju nastavu izvode profesorica i asistentica, pa je ukupan broj nastavnica koje nude cjelovite ženske/rodne kolegije 8. No, s obzirom da se analiza provodi na razini kolegija, a ne na razini nastavnika, može se konstatirati da se u 12 slučajeva nastavnice nalaze u poziciji da predaju istraživane teme. U dva se slučaja radi o znanstvenim novakinjama, jednom o poslijedoktorantici, zatim o tri docentice (dvije docentice koje nude tri kolegija) i konačno u 6 se slučajeva radi o redovitim profesoricama (tri redovite koje nude ukupno 6 kolegija).

Pregledno se gornji podaci mogu prikazati ovako:

Znanstveno-nastavni status	Broj kolegija	Broj nastavnica
Znanstvena novakinja	2	2
Poslijedoktorantica	1	1
Docentica	3	2
Redovita profesorica	6	3
UKUPNO	12	8

Rodna distribucija nastavnika/ca koji predaju ženske/rodne teme upotpunjuje se pregledom onih kolegija u kojima su te nastavne jedinice zastupljene. Po institucijama, detaljna distribucija je prikazana u donjoj tablici. Prvi stupac donosi ukupan broj kolegija s ukupnim brojem izvođača/ica tih kolegija. Drugi stupac donosi broj osoba koje izvode nastavu. Na primjeru ALU to znači da se na tri kolegija kao izvođačice u dva slučaja pojavljuju izvanredne profesorice, a u jednome docentica. No, kako se radi o istoj izvanrednoj profesorici (istoj osobi), u drugom se stupcu pojavljuje broj 1 za izvanrednu profesoricu. Dakle, broj izvođača/diteljica razlikuje se od broja stvarnih osoba, budući da jedan nastavnik/ca može nuditi više kolegija. Ovi se brojevi uraznoličuju zbog cjelovitosti prikaza broja osoba i kolegija, kao i znanstveno-nastavnih statusa koji se povezuju s kolegijima sa žensko/rodnom temama. Zadnji stupac donje tablice daje ukupan broj osoba koje se pojavljuju po kolegiju po znanstveno-nastavnom statusu.

Institucija	Broj kolegija po spolu, po znanstveno-nastavnom statusu	Broj nastavnika/ca po spolu, po znanstveno-nastavnom statusu	Ukupno po kolegiju
ALU	3 kolegija, 3 žene	1 izvanredna	2 Ž (1 doc., 1 izv.

	2 izvanredne profesorice 1 docentica	profesorica 1 docentica	prof.) Ukupno 2 osobe
FPZG	7 kolegija, 5 žena, 3 muškarca 1 viša asistentica (Ž) 7 docenata (4 Ž, 3 M)	2 docenta 3 docentice 1 viša asistentica	4 Ž (3 doc., 1 v. asist.) 2 M (2 doc.) Ukupno 6 osoba
TTF	7 kolegija, 2 žene, 5 muškaraca 2 docentice 5 izvanrednih profesora	1 docentica 1 izvanredni profesor	1 Ž (doc.) 1 M (izv. prof.) Ukupno 2 osobe
Odsjek za germanistiku FFZG	3 kolegija, dvije žene, jedan muškarac 1 redovita profesorica 1 izvanredna profesorica 1 lektor	1 redovita profesorica 1 izvanredna profesorica 1 lektor	2 Ž (1 red. prof., 1 izv. prof.) 1 M (lektor) Ukupno 3 osobe
Odsjek za povijest umjetnosti FFZG	1 kolegij, 1 žena 1 redovita profesorica	1 redovita profesorica	1 Ž (1 red. prof.) Ukupno 1 osoba
Odsjek za romanistiku FFZG	6 kolegija, 2 žene, 4 muškarca 1 viša asistentica, 1 viša lektorica, 3 docenta, 1 redoviti profesor	1 viša asistentica 1 viša lektorica 1 docent 1 redoviti profesor	2 Ž (1 v. asist., 1 v. lektorica) 2 M (1 doc., 1 red. prof.) Ukupno 4 osobe
Odsjek za povijest FFZG	18 kolegija, 11 žena, 7 muškaraca 2 znanstvena novaka	1 znanstvena novakinja	8 Ž (1 znan. nov., 1 doc., 2 izv. prof., 4 red. prof.)

	(1 Ž, 1 M), 4 docenata (2 Ž, 2 M), 4 izvanredne profesorice (4 Ž), 8 redovitih profesora (4 Ž, 4 M)	1 znanstveni novak 1 docentica 2 docenta 2 izvanredne profesorice 4 redovite profesorice 2 redovita profesora	5 M (1 znan. nov., 2 doc., 2 red. prof.) Ukupno 13 osoba
Odsjek za kroatistiku, FFZG	18 kolegija, 21 žena, 13 muškaraca 2 znanstvena novaka (1 Ž, 1 M), 7 asistenata (5 Ž, 2 M), 2 poslijedoktorantice (2 Ž), 12 docentica (12 Ž), 3 izvanredna profesora (1 Ž, 2 M), 8 redovitih profesora (8 M)	1 znanstvena novakinja 1 znanstveni novak 5 asistentica 2 asistenta 2 poslijedoktorantice 12 docentica 1 izvanredna profesorica 2 izvanredna profesora 8 redovitih profesora	13 Ž (1 znan. nov., 5 asist., 2 postdok., 6 doc., 1 izv. prof.) 9 M (1 znan. nov., 1 asist., 2 izv. prof., 5 red. prof.) Ukupno 22 osobe
Odsjek za sociologiju, FFZG	12 kolegija, 9 žena, 10 muškaraca 2 znanstvena novaka (2 M), 1 viša asistentica (1 Ž), 3 docentice (3 Ž), 4 izvanrednih profesora (2 Ž, 2 M), 8 redovitih profesora (2 Ž, 6 M), 1 stručna suradnica (1 Ž)	1 znanstveni novak 1 viša asistentica 3 docentice 2 izvanredne profesorice 2 izvanredna profesora 2 redovite	7 Ž (1 v. asist., 2 doc., 1 izv. prof., 2 red. prof., 1 sur.) 8 M (1 znan. nov., 2 izv. prof., 5 red. prof.) Ukupno 15 osoba

		profesorice 6 redovitih profesora 1 stručna suradnica	
Odsjek za komparativnu književnost, FFZG	13 kolegija, 12 žena, 9 muškaraca 5 znanstvenih novaka (3 Ž, 2 M), 2 viša asistenta (2 M), 1 docentica (1 Ž), 1 izvanredni profesor (1M), 12 redovitih profesora (8 Ž, 4 M)	3 znanstvene novakinje 2 znanstvena novaka 2 viša asistenta 1 docentica 1 izvanredni profesor 8 redovitih profesorica 4 redovita profesora	5 Ž (1 znan. nov., 1 doc., 3 red. prof.) 5 M (1 znan. nov., 1 v. asist., 1 izv. prof., 3 red. prof.) Ukupno 11 osoba
Odsjek za filozofiju, FFZG	2 kolegija, 1 žena, 1 muškarac 1 docentica (Ž), 1 izvanredni profesor (1 M)	1 docentica 1 izvanredni profesor	1 Ž (1 doc.) 1 M (1 izv. prof.) Ukupno 2 osobe
Odsjek za anglistiku, FFZG	18 kolegija, 14 žena, 6 muškaraca 2 više asistentice (2 Ž), 5 docenata (4 Ž, 1 M), 3 izvanredne profesorice (3 Ž), 6 redovitih profesora (4 Ž, 2 M), 1 emeritus (1 M), 1 lektorica (1 Ž); 2 viša lektora (2 M)	2 više asistentice 4 docentice 1 docent 3 izvanredne profesorice 4 redovite profesorice 2 redovita profesora 1 profesor emeritus 1 lektorica 2 viša lektora	9 Ž (2 v. asist., 2 doc., 2 izv.prof., 2 red. prof., 1 lekt.) 6 M (1 doc., 2 red. prof., 1 emeritus, 2 v. lekt.) Ukupno 15 osoba

Odsjek za psihologiju, FFZG	14 kolegija, 15 žena, 5 muškaraca 3 znanstvene novakinje (3 Ž), 2 više asistentice (2 Ž), 3 docentice (3 Ž), 1 izvanredni profesor (1 M), 11 redovitih profesora (7 Ž, 4 M)	3 znanstvene novakinje 2 više asistentice 3 docentice 1 izvanredni profesor 7 redovitih profesorica 4 redovita profesora	13 Ž (2 znan. nov., 1 v. asist., 3 doc., 7 red. prof.) 4 M (1 izv. prof., 3 red. prof) Ukupno 17 osoba
Odsjek za pedagogiju, FFZG	7 kolegija, 9 žena, 4 muškarca 7 znanstvenih novakinja (7 Ž), 2 izvanredne profesorice (2 Ž), 5 redovitih profesora (1 Ž, 4 M)	7 znanstvenih novakinja 1 izvanredna profesorica 1 redovita profesorica 2 redovita profesora	6 Ž (4 znan. nov, 1 izv. prof., 1 red. prof.) 2 M (2 red. prof.) Ukupno 8 osoba
	ŽENA 107 MUŠKARACA 68 UKUPNO 175		
UKUPNO OMJER	61,14 % žena 38,86 % muškaraca		

Iz prethodnog se detaljnog prikaza može zaključiti da se od ukupnog broja kolegija koji imaju ženske/rodne sadržaje u dvije trećine slučajeva time bave žene, a u trećini slučajeva muškarci. Naime, žene predaju istraživane sadržaje u 61,14 % slučajeva, dok se u 38,86 % slučajeva radi o muškarcima.

Kada se u razmatranje uzmu znanstveno-nastavna i suradnička zvanja, koja se pojavljuju po izvedbi kolegija sa žensko/rodnom temama, distribucija se pokazuje kao što je prikazano u donjoj tablici:

Zvanje po kolegiju	Žene	Muškarci	Ukupno po zvanju
Asistent/ica	5	2	7
Viši asistent/ica	7	2	9
Znanstveni novak/inja	15	6	21
Poslijedoktorant/ica	2	–	2
Docent/ica	33	10	43
Izvanredni profesor/ica	15	11	26
Redoviti profesor/ica	27	33	60
Emeritus	–	1	1
Lektor/ica	1	1	2
Viši lektor/ica	1	2	3
Stručna suradnica	1	–	1
UKUPNO	107	68	175

Dakle, na kolegijima sa ženskim/rodnim temama u situaciji nastavnice u 107 slučajeva pojavljuju se žene, dok u 68 muškarci kod kojih su zastupljena najviša znanstveno-nastavna zvanja. Kod žena, u najvećem se broju slučajeva radi o docenticama ili o redovitim profesoricama.

Kada se u razmatranje uzme samo broj osoba koje se u nastavi bave ženskim/rodnim temama, a ne broj zvanja zastupljenih po kolegiju, distribucija je sljedeća:

Broj osoba prema zvanju	Žene	Muškarci	Ukupno broj osoba prema zvanju
Asistent/ica	5	1	6
Viši asistent/ica	6	1	7
Znanstveni novak/inja	9	4	13
Poslijedoktorant/ica	2	–	2
Docent/ica	21	6	27

Izvanredni profesor/ica	10	8	18
Redoviti profesor/ica	22	23	45
Emeritus	–	1	1
Lektor/ica	1	1	2
Viši lektor/ica	1	1	3
Stručna suradnica	1	–	1
UKUPNO	78	46	124

Iz prethodne je tablice razvidno da više žena predaje ženske/rodne teme, te da ih je najviše u zvanjima docentice i redovite profesorice. Kako se radi o nastavnicama na početku visokoškolske karijere, posebno se značajnim pokazuje upravo taj podatak jer implicira moguću zastupljenost istraživanih tema i u budućim studijskim sadržajima kako nastavnice budu napredovale u vlastitim karijerama. U tom je smislu značajan i podatak da se 21 žena na suradničkim, novačkim i poslijedoktorandskim mjestima bavi ovim temama, kao i 6 muškaraca, što ukupno čini 28 osoba koje bi mogle nastaviti razvijati interes za žensko/rodne teme u svojim daljnjim visokoškolskim karijerama.

4. Prilozi

4.1. Instrumenti korišteni u prikupljanju podataka

1. razina programa i studijskog usmjerenja – VREMENSKI OKVIR: trenutno

TEHNIKA: pretražiti mrežne stranice istraživanih fakulteta i odsjeka te utvrditi nude li CJELOVITE programe i studijska usmjerenja na ženske/rodne teme.

Utvrditi za preddiplomsku razinu, diplomsku razinu, doktorsku razinu, te za slučaj dodatnih programa (izvanredni studij, ljetne škole, zimske škole, radionice, edukacijski programi).

Zabilježiti: ima/nema. Ukoliko ima, zabilježiti točan naziv i vrstu programa.

Studijski program: ima / nema	Točan naziv programa

2. razina kolegija – VREMENSKI OKVIR: trenutno

Prepoznati i popisati kolegije koji U NASLOVU izričito komuniciraju ženske/rodne teme.

TEHNIKA: na mrežnim stranicama istraživanih fakulteta i odsjeka utvrditi zatupljenost kolegija koji se u naslovu referiraju na ženske/rodne teme (npr. Feminističke teorije i sl.).

Zabilježiti: Naziv studijskog programa, razina studija, godinu studija, akademsku godinu, točan naziv kolegija, vrsta kolegija.

Naziv studijskog programa	Razina studija	Godina studija na kojoj se kolegij izvodi	Akademski godina u kojoj se kolegij izvodi	Točan naziv kolegija	Vrsta kolegija
PRIMJER					
Studij sociologije	Diplomska	Prva godina, prvi semestar	2014/2015	Feminističke teorije	Izborni

3. razina nastavne jedinice (ili dijela sadržaja nastavne jedinice) – VREMENSKI OKVIR: trenutno

Prepoznati i popisati nastavne jedinice koje se bave žensko/rodnom temama. Za sve kolegije valja iščitati izvedbene programe i utvrditi koje i kakve su nastavne jedinice na istraživanu temu.

TEHNIKA: s mrežnih stranica istraživanih fakulteta i odsjeka pohraniti izvedbene programe i analizirati nastavne jedinice. Ako izvedbeni programi nisu dostupni, kontaktirati tajništva i tražiti dokumentaciju.

Zabilježiti: Naziv studijskog programa, razina studija, godina studija, akademska godina, naziv kolegija, vrsta kolegija, naslov nastavne jedinice.

Naziv studijskog programa	Razina studija	Godina studija na kojoj se kolegij izvodi	Akademska godina u kojoj se kolegij izvodi	Točan naziv kolegija	Vrsta kolegija	Naslov nastavne jedinice
PRIMJER						
Studij sociologije	Preddiplomska	Druga godina, drugi semestar	2015/2016	Klasične sociološke teorije: interpretativni pristupi	Temeljni	Feminizam i sociologija Harriet Martineau

4.2. Izvori podataka

INSTITUCIJA	IZVORI	NAPOMENA
ALU	1. http://www.alu.hr/alu/cms/index.php 2. Komunikacija s tajništvom	Doktorski studij se ne izvodi.
FPZG	1. Komunikacija s nastavnicima/cama 2. Komunikacija sa studentima/cama	Na Politologiji traženo 80 izvedbenih programa, dobiveno ih 38. Na Novinarstvu tražena 93 izvedbena programa, dobiveno 28. Specijalistički studij i doktorski studij komparativne politike isključeni iz analize zbog nedostupnosti izvedbenih programa. Na upite o dostavljanju podataka nije odgovoreno. Na javno dostupnim mrežnim stranicama ograničena je dostupnost pregleda kolegija i pripadajućih izvedbenih programa.
TTF	1. http://www.ttf.unizg.hr/ 2. Komunikacija s nastavnicima/cama	Traženo 9 izvedbenih programa, dobiven jedan, a tri dodatna pronađena na mrežnim stranicama. Kolegiji koji su obrađeni u analizi podataka, nemaju jasno uvrštene

		ženske/rodne teme, ali u popisima literatura se nalaze jedinice koje su tog sadržaja.
Odsjek za germanistiku, FFZG	1. http://www.ffzg.unizg.hr/german/cms/index.php 2. http://theta.ffzg.hr/ects	
Odsjek za povijest umjetnosti, FFZG	1. http://povum.ffzg.unizg.hr/ 2. http://theta.ffzg.hr/ects/ 3. Komunikacija s tajništvom i nastavnicima/cama	Doktorski studij nije obrađivan jer je koncipiran kroz individualan rad s mentorom.
Odsjek za romanistiku, FFZG	1. http://www.ffzg.unizg.hr/roman/francuski/ 2. http://theta.ffzg.hr/ects/ 3. Komunikacija s tajništvom i nastavnicima/cama	Analiza je ograničena zbog nedostatka izvedbenih programa kolegija, jer nisu bili dostupni ili nisu dostavljeni.
Odsjek za povijest, FFZG	1. http://www.ffzg.unizg.hr/pov/pov2/index.php 2. http://theta.ffzg.hr/ects/ 3. Komunikacija s tajništvom	U analizu nije uvršteno 12 izvedbenih programa koji nisu bili dostupni, niti su dostavljeni. Doktorski studij nije obrađivan, jer je koncipiran kroz individualni rad s mentorom.
Odsjek za kroatistiku, FFZG	1. http://kroat.ffzg.unizg.hr/ 2. http://theta.ffzg.hr/ects/ 3. Komunikacija s tajništvom	U analizu nisu uvrštena 3 izvedbena programa koja nisu bila dostupna, niti su dostavljena.
Odsjek za sociologiju, FFZG	1. http://www.ffzg.unizg.hr/socio/ 2. http://theta.ffzg.hr/ects/ 3. Komunikacija s nastavnicima/cama	Doktorski studij je krenuo s izvođenjem u ljetnom semestru ak.god. 2015/2016., a

		svi su kolegiji izborni. Doduše, na popisu kolegija od ponuđenih 17 izbornih kolegija, dva u nazivu imaju ženske/rodne teme (kolegij i pripadajuća radionica).
Odsjek za komparativnu književnost, FFZG	<ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.ffzg.unizg.hr/kompk/ 2. http://theta.ffzg.hr/ects/ 3. Komunikacija s nastavnicima/cama 	Podaci za doktorski studij dobiveni izravnim kontaktom s nastavnicima/cama. Analizirani kolegiji koji se izvode tekuće akademske godine.
Odsjek za filozofiju, FFZG	<ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.ffzg.unizg.hr/filoz/ 2. http://theta.ffzg.hr/ects/ 3. Komunikacija s tajništvom 	Traženo 12 izvedbenih programa, dobiveno ih 6.
Odsjek za anglistiku, FFZG	<ol style="list-style-type: none"> 1. http://anglist.ffzg.unizg.hr/?cat=3 2. http://theta.ffzg.hr/ects/ 3. Komunikacija s tajništvom 	Traženo dodatno 6 izvedbenih programa, ni jedan nije dostavljen.
Odsjek za psihologiju, FFZG	<ol style="list-style-type: none"> 1. http://psihologija.ffzg.unizg.hr/studij 2. http://theta.ffzg.hr/ects/ 3. Komunikacija s nastavnicima/cama 	U ponudi kolegija postoji „Psihologija roda i spola“, ali se ne izvodi u tekućoj akademskoj godini zbog navodnog malog interesa studenata/ica.
Odsjek za pedagogiju, FFZG	<ol style="list-style-type: none"> 1. http://pedagogija.ffzg.hr/web-new/ 2. http://theta.ffzg.hr/ects 	

4.3. Zastupljenost kolegija sa ženskim/rodnim sadržajima u ukupnom broju analiziranih kolegija

NAPOMENA: Primarni cilj ovog istraživanja nije bio utvrđivanje omjera između ženskih/rodnih kolegija i ukupnog broja kolegija, no indikativnim se može pokazati podatak o broju analiziranih kolegija. Osim toga, cjelovita baza kolegija nije do kraja dostupna zbog ograničenja terenskog dijela istraživanja i nedostupnosti nekih podataka. Stoga se ovdje donosi samo dio odnosa između zastupljenih i analiziranih kolegija, za one institucije gdje je taj odnos pouzdan.

Ukupan broj analiziranih podataka po instituciji	Broj kolegija sa ženskim/rodnim sadržajima (zbroj cjelovitih kolegija i onih s nastavnim jedinicama)	Udio zastupljenih kolegija u broju analiziranih kolegija
FPZG – 68 (ukupno kolegija oko 180; 68 dobivenih)	7	10,29 %
TTF – 68	7	10,29 %
Povijest umjetnosti (FFZG) – 63	1	1,59 %
Sociologija (FFZG) – 133	3 + 12 = 15	11,28 % 2,25 % zastupljenost cjelovitih kolegija u broju analiziranih kolegija 9,02 % zastupljenost nastavnih cjelina u broju analiziranih kolegija
Psihologija (FFZG) – 157	1 + 14 = 15	9,55 % 0,63 % zastupljenost cjelovitih kolegija u broju analiziranih kolegija

		8,92 % zastupljenost nastavnih cjelina u broju analiziranih kolegija
Pedagogija (FFZG) – 102	1 + 7 = 8	7,84 % 0,98 % zastupljenost cjelovitih kolegija u broju analiziranih kolegija 6,86 % zastupljenost nastavnih cjelina u broju analiziranih kolegija

4.4. Popis cjelovitih kolegija sa ženskim/rodnim sadržajima

Institucija	Kolegij
Odsjek za romanistiku, FFZG	<i>Čitanje Marguerite Duras</i> , izborni kolegij, 5. semestar, preddiplomski studij <i>Marguerite Duras između rodne perspektive i metanaracije</i> , izborni kolegij, 6. semestar, preddiplomski studij
Odsjek za povijest, FFZG	<i>Rod kad sudbina: izbor tema iz povijesti žena 19. i 20. stoljeća</i> , izborni kolegij, ljetni semestar, diplomski studij
Odsjek za sociologiju, FFZG	<i>Sociologija roda</i> , izborni kolegij, 1., 3., 5. semestar, preddiplomski studij <i>Feminističke teorije i pokreti</i> , izborni kolegij, 1. i 3. semestar, diplomski studij <i>Rod, ženski pokreti i obitelj</i> , izborni kolegij, 1. semestar, doktorski studij
Odsjek za komparativnu književnost, FFZG	<i>Teorija književnosti: Feminizam i popularna kultura</i> , izborni kolegij, 2., 4. i 6. semestar, preddiplomski studij <i>Teorija književnosti: Figura čitateljice</i> , izborni kolegij, 1. i 3. semestar, diplomski studij
Odsjek za filozofiju, FFZG	<i>Filozofija roda</i> , izborni kolegij, 2., 4., 6., i 8. semestar, preddiplomski studij
Odsjek za psihologiju, FFZG	<i>Rodna perspektiva u psihopatologiji</i> , izborni kolegij, doktorski studij
Odsjek za pedagogiju, FFZG	<i>Seksualni odgoj</i> , izborni kolegij, 6. semestar preddiplomskog studija

4.5. Primjer nastavnih jedinica sa ženskim/rodni sadržajima (izbor)

INSTITUCIJA	Kolegij u kojemu se pojavljuje ženski/rodni sadržaj	Primjer nastavne jedinice
ALU	Umjetnost na prijelomu stoljeća (20/21)	Dekonstrukcija rodni identiteta u suvremenoj umjetnosti
FPZG	Politička etika	Povijest seksualnosti: seksualnost kao područje intervencije moći (mogućnost odabira izlaganja na teme: <i>Historija seksualnosti: Nevolje s rodom: Foucault i J. Butler; Foucault i sadomazohizam</i>)
TTF	Semiotika mode	Feminizam i konstruiranje roda
Odsjek za germanistiku, FFZG	Seminar iz njemačke književnosti 20. stoljeća	Elfriede Jelinek: Die Liebhaberinnen
Odsjek za povijest umjetnosti, FFZG	Teorija i povijest povijesti umjetnosti	Feminizam, postfeminizam i rodne teorije
Odsjek za romanistiku, FFZG	Kraj 20. stoljeća u francuskoj prozi	Lydie Salvayre. Obilježja rukopisa, svjetonazor, teme i ključni motivi, kompozicijska načela, pripovjedne tehnike. La vie commune; Lydie Salvayre: La compagnie des spectres; Novi ženski glasovi. Christine Angot, Lorette Nobécourt, Marie Desplechin
Odsjek za povijest, FFZG	Suvremena historiografija	Historija žena i rodna historija
Odsjek za kroatistiku, FFZG	Uvod u teoriju književnosti	Feministička teorija
Odsjek za sociologiju, FFZG	Socijalna ekologija	Ekofeminizam: usporedba nekih obilježja žene i prirode. Simboličko značenje Zemlje

Odsjek za komparativnu književnost, FFZG	Opća povijest književnosti: Razdoblja književne povijesti I	Feministička revizija: Homer. Odiseja., Atwood, Margaret. Penelopeja: mit o Penelopi i Odiseju.
Odsjek za filozofiju, FFZG	Metafizika	Metahumanizam i metatijelo. Transhumanizam i feminizam
Odsjek za anglistiku, FFZG	Uvod u studij engleske književnosti 2	Feministička kritika
Odsjek za psihologiju, FFZG	Psihologija ličnosti	Spol, rod i ličnost (razlika između spolnih i rodnih razlika, maskulinitet, feminitet i androginitet)
Odsjek za pedagogiju, FFZG	Teorije odgoja i obrazovanja	Feminističke teorije odgoja i obrazovanja Tema seminara: Feminizam je za sve: Strastvena politika Parlaonica: Nevolje s rodom u školi